

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Protestáns napok.

Alig zajlottak le a római katolikusok eucharisztikus nagygyűlésének mozgalmas napjai, Budapest közönsége újabb nagy vallásos megmozdulásra készülődik: a protestáns napokra. Illő, hogy mi, unitáriusok végre vizsgáljuk meg a kérdést nyíltan: résztvehetünk-e mi teljes lélekkel ezeken a protestáns napokon. Kétségtelen, hogy erre a kérdésre lehetne nem-mel is felelni. Lehetne pedig azért, mert egyrészt protestáns testvéreink részéről közvetve, vagy közvetlenül mindegyre hangzik el olyan nyilatkozat, mely szeretne minket kitudni a protestánsok közül, — másrészt viszont a mi köreinkben is hangzott el már olyan nézet, hogy mi magunk sem tartjuk magunkat protestánsoknak. Igaz, hogy az írásban csupán egyszer elhangzott eme nézet érvelése szerint az unitáriusok azért nem protestánsok, mert a protestálás tagadást s tehát negativumot jelent, míg az unitarizmus lényege nem a tagadás, hanem az építő állítás. Ezt az érvelést pedig minden protestánsal együtt mi is tarthatatlannak vélnők, hiszen nem válik rombolóvá az az építész sem, aki munkája elvégzéséért maga vállal felelősséget és tiltakozik minden külső gyámkodás ellen. Mert a protestantizmus lényege csupán ennyi: tiltakozunk a lelkiismeret szabadságát vallásos téren ért minden merénylet ellen. Ezt tették azon a történelmi speieri országgyűlésen is 1529-ben a lutheránus rendek, s ezt tesszük azóta mindnyájan, akik azt valljuk, hogy vallásos kérdésekben mindenkinek a maga lelkiismeretére kell hallgatnia, mely fölött földi hatalom nem, egyedül csak Isten lehet bíró. Az alapelvet tekintve tehát mi, unitáriusok, igenis protestánsok vagyunk, s ha szerénységünk nem tiltaná, nyugodtan mondhatnók: minden protestánsok között mi vagyunk

a legprotestánsabbak, mert egyetlen más felekezet sem hozott annyi áldozatot, mutathat fel annyi vértanút a lelkiismereti szabadság védelmezésében, mint mi.

Ami a történelmi protestánságot illeti, szigorúan vett történelmi protestánsnak csak az evangélikusok volnának nevezhetők, mert az emlékezetes speieri országgyűlésen csak ők voltak jelen. Viszont a világ minden országában protestánsoknak nevezik magukat mindazok a keresztények, akik vallásukat nem külső tekintélyre (pápa, hierarchia) hanem a lelkiismeret szabadságára építik fel. Ha tehát pl. református testvéreink protestánsnak tartják magukat ebben az utóbbi értelemben, úgy mi is joggal tarthatjuk magunkat annak. Ha azonban csak azt a szempontot néznők, hogy ki volt jelen a névadó speieri országgyűlésen, úgy sem mi, sem ők nem lennénk protestánsoknak nevezhetők.

Kétségtelen azonban, hogy a protestánság fogalma magában foglalja azokat az egyházakat és hitformákat is, amelyek az említett országgyűlés után keletkeztek s így ott jelen nem lehettek.

Mi unitáriusok tehát lényegileg is, történelmileg is protestánsoknk tarthatjuk magunkat teljes joggal. Minket a protestánság köréből kizárni senkinek sincs joga.

Legfeljebb arról lehetne beszélni, hogy a magyarországi viszonyok között legerősebb két protestáns egyház, az evangélikus és a református, bevon-e minket azokba a megmozdulásokba, amelyekben a protestánság a világ előtt összetartozását dokumentálja. Így pl. a Protestáns Napok rendezésébe és műsorába felvesznek-e minket, vagy sem. Ez a kérdés régóta eldöntött kérdés, amennyiben úgy a Protestáns Napok, mint álta-

lában a Bethlen Gábor Szövetség az unitáriusokat az utóbbi években mindig felvették megmozdulásaik programjába. A most megrendezendő Protestáns Napok műsorában is helyet kap Koháry-utcai istentiszteletünk és a Misszióházban tartandó reformációi emlék-ünnepélyünk. Ha akadnak is olyan — sokszor vezető — református és evangélikus személyiségek, akik alkalmi megnyilatkozásaikban sokszor csak kihagynak, máskor nyíltan ki is tagadnak a protestánsok közül, ez az ő dolguk s legfeljebb a következetlenségen cso-

dálkozhatunk, mely a hivatalos és a nemhivatalos álláspontok között tatonog. A mi részünkről — azt hisszük — az egyetlen lehető magatartás az, ha hangoztatjuk protestáns meggyőződésünket s szívvel-lélekkel részt veszünk minden protestáns ügy pártolásában. Hiszen a személyek mindig múlóak és változóak, az örökkévalóságra csak az eszme tarthat számot. Tökéletességre pedig egyedül az Isten. Vegyünk hát részt teljes szívvel és lélekkel az idei Protestáns Napokon is mi, unitárius protestánsok.

Szent-Iványi Sándor.

Gyors ütemben folynak a III. Országos Protestáns Napok előkészítő munkálatai.

Az Országos Bethlen Gábor Szövetség Semmelweis-utcai székházában már csaknem teljesen elkészült a III. Országos Protestáns Napok napirendje. A Szövetség az idén a Protestáns Napokat szerényebb keretek között óhajtotta megrendezni, azonban úgy a protestáns nagyközönség, mint a különböző egyházi és világi szervezetek olyan óriási érdeklődést és lelkesedést tanúsítottak, hogy a Protestáns Napok az idén is impozáns méreteket öltenek. Ez az impozánság — a protestantizmus szelleméhez híven — természetesen nem külsőségekben, hanem bensőségekben nyilvánul meg. Október végén a szélrózsa minden irányából Budapestre gyülekező protestáns nagyközönség lelki igényeit legmesszebbmenően kielégítheti a különböző ünnepi istentiszteleteken, konferenciá-

kon, hangversenyeken, irodalmi ünnepségeken és előadásokon. A magyar rádió is fokozottabb mértékben kapcsolódik az ünnepély rendjébe több istentisztelet, előadás és irodalmi est közvetítésével. Az előadók és szereplők soraiban ott találjuk a protestáns élet nagyjait: államférfiakat, püspököket, lelkészeket, írókat, művészeket.

A III. Országos Protestáns Napokra ezúttal is 50 százalékos vasuti kedvezménnyel utazhatnak a fővárosba a vidékiek. Kedvezmény a MFTR-en, a HÉV-en és az elszállásolásoknál. Az 50 százalékos vasuti kedvezményre jogosító igazolványok a lelkészi hivatalokban, az IBUSz fiókirodáiban, bizományosainál, az állomás-pavillonokban és a Hangya fiókiintézeteinél kaphatók.

Józan Miklós búcsúztatása.

Bensőséges ünnepség keretében búcsúztatta el egyházközségünk első lelkészét, *Józan Miklóst*, aki 42 évi budapesti szolgálata alatt egészen összeforrott híveivel. Csaknem mindenki jelen volt ezen a kedves ünnepségen, hiszen Józan Miklós az egyházközségben eltöltött négy évtized alatt felejthetetlenül kedves lelki vezetője lett apáknak és gyermekeknek egyaránt.

A rádió által is közvetített istentiszteleten Józan püspök magasszárnyalású beszédében viszapillantást tett eddigi szolgálataira. Megható szavakkal köszönte meg Istennek a számára adott erőt, mellyel így sok éven át megáldotta, hogy egyházközsége gyarapítására fordítva azt, ma örömmel és megnyugvással mondhatja el: minden lehető megtett egyházközsége boldogulásáért.

Istentisztelet után díszközgyűlésen búcsúztatta el egyházközsége, melyen megjelent *Hóman Bálint* kultuszminiszter személyi képviselőjében *dr. Bernáth Géza* miniszteri osztályfőnök, *Szendy Károly* polgármester képviselőjében *dr. Sélyi Aladár* főjegyző, *dr. Raffay Sándor* és *dr. Kovács Sándor* evangélikus püspökök, *dr. Ravasz László*

református püspök képviselőjében *dr. Boér Elek* tanácselnök.

A díszközgyűlésen *dr. Kozma Jenő* egyházközségi gondnok atyánkfia meleg szavakkal vett búcsút püspökké választott, szeretett lelkészünktől, majd a Duna-Tiszamenti egyházkör nevében *dr. vitéz Kozma György* köri felügyelő gondnok atyánkfia vett búcsút. A szolgatársak nevében igen szép beszéd keretében szólt *Barabás István* esperes-helyettes, lelkész atyánkfia.

A díszközgyűlésen megjelent vendégek is igen meleg szavakkal emlékeztek meg *Józan Miklós* püspök budapesti szolgálatairól, különös tekintettel azok társadalmi és egyháztársadalmi vonatkozásaira. *Dr. Sélyi Aladár* székesfővárosi főjegyző kifejezte azon reményét, hogy bár Kolozsvárra távozik Józan püspök, mégsem veszítjük el egészen, hiszen ismert nagy agilitása alapján körünkben való többszörös megjelenését reméljük. Igen meleg szavakkal szólott a hosszú évek barátságára hivatkozva *dr. Kovács Sándor* evangélikus püspök, majd az időközben szolgálattétel miatt eltávozott *dr. Raffay Sándor* püspök nevében *dr. Keken András* evangélikus lelkész köszön-

tötte a távozót. *Dr. Boér Elek* tanácselnök hasonlóan meleg szavakkal tolmácsolta *dr. Ravasz László* református püspök üzenetét, megtoldva azt a maga elismerő búcsúszavaival is, ki magyarságunk külföldi védelmében dolgozott együtt püspök urunkkal.

A kultuskormány képviselőjének és az elhangzott üdvözetekre igen szép szavakkal válaszolt *Józan* püspök, hangoztatva, hogy a hosszú időközön át végzett budapesti szolgálatai alatt mindig a felekezeti megértés híve volt s ezután is reméli a felekezetek közötti békés együttműködést a megértő szeretet alapján.

A díszközgyűlés átalakult ezután rendkívüli közgyűléssé, melyen egyhangú eredménnyel *Baróczi Vilmos* atyánkfiát presbiterré választottuk meg, ki azonnal le is tette az esküt *Barabás István* lelkész kezébe. Reméljük, hogy választásunk jóra esett és agilis munkásságát, melyet a „*Brassai Sámuel* Unitárius Ifjúsági Egyesület” élén a múltban kifejtett, ezután egyházközségünk gyarapítására fogja fordítani.

A rendkívüli egyházközségi közgyűlést követően körünk lelkészköre tartott gyűlést, melyen a lemondott *Józan Miklós* püspök helyébe *Szent-Iványi Sándor* budapesti vallásitanító lelkész atyánkfiát választották meg lelkészkerületi elnöknek. Jegyzővé *Ferencz József* központi missziói, pénztárnokká *Nagy Sándor* kocsordi lelkész atyánkfiát választották meg. (K. G.)

Kovács Kálmán.

Ezt sem hittük volna még néhány hét előtt! Hogy az örökké tevékeny, fiatalosan munkás, az egyházi, iskolai, sőt a magyar közélet terén is állandóan (nemes értelemben!) „agitáló” *Kovács Kálmán* atyánkfiáról leírjuk valaha ezt a hírt: **nyugalomba vonult.** A hihetetlen azonban megtörtént, — igaz, hogy csak a paragrafusok papíros-értelme szerint. Mert valójában *Kovács Kálmán* „nyugalomba vonulása” mindaddig nem történik meg, amíg őt Isten élte, s amíg lesznek az egyházi és magyar mezőkön megoldásért kiáltó problémák, segítségre szoruló emberek.

Felhasználjuk ezt az alkalmat arra, hogy *Kovács Kálmán* atyánkfia pályafutását röviden ismer-tessük. Ezzel az ismertetéssel — mint minden hasonló ismertetéssel is — hármast célt kívánánk szolgálni. Első sorban azt a rossz magyar szokást szeretnők ezzel megváltoztatni, mely kiváló embereink érdemeit csak haláluk után ismeri el, míg életükben a gáncs, a túlzott bírálat és a féltékenység szülte személyi támadások ellenséges légkörével veszi őket körül. Második szempontunk az a legutóbbi közgyűlésünkön *dr. Tóth György* ny. kúriai bíró atyánkfia ajkairól, az itt közölnél sokkal klasszikusabb szárnyalású kifejtéssel elhangzott igazság, hogy minden közület, s így az egyház is, önmagát tiszteli meg, amikor nagy fiai érdemeit elismeri és megörökíti. Azt mutatja meg ezzel a világnak, hogy

milyen kiváló embereket nevelt és milyen kiváló emberek vallják magukénak. Harmadik, de egyáltalán nem a legkisebb súllyal bíró indokunk nagy embereink ismertetésére az a nem is titkolt óhaj, hogy a szép példa előtárásával követésre lelkesítsük önmagunkat, mindazokat, akik még nem értük el az érdemek ama szintjét, melyen az ismertetettek állanak. Tehát: ime, *Kovács Kálmán* életpályája — a mai napig.

Kovács Kálmán tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató Kolozsvárt 1883-ban született, atyai ágon ősi székely, anyai ágon ősi torockói családból. Édesapja néhai *Kovács János*, a magyarországi unitárius egyház kimagasló alakja, teológiai tanár, kollégiumi igazgató, a kolozsvári egyetemen az angolnyelv előadója, édesanyja *Kriza Lenka*, a Vadrózsák székely népköltészeti gyűjtemény hírneves gyűjtőjének, a költő unitárius püspök, *Kriza János*nak leánya volt. Gimnáziumi tanulmányait a kolozsvári unitárius kollégiumban, az egyetemet a kolozsvári *Ferenc József* egyetemen végezte. Már negyedéves korában helyettes tanár lett az unitárius kollégiumban, hol 1918 végéig működött. Ez idő alatt már tagja volt az unitárius egyház Fő- és Képviselő Tanácsának, 1915-től pedig egyháza főszámvevője lett. Közben, mint konviktusi gondnok újjászervezte a kollégium konviktusát, bevezetvén a házi kezelést. 1918 végén, az összeomlás után, egyházi vezetősége *Ferencz József* püspök mellé rendelte egyházi referens-püspöki titkárnak és ezen állásában több mint egy évtizeden át egyháza kormányánál volt. Ezen időtől fogva mind egyházi, mind kisebbségi politikai téren a legnagyobb tevékenységet fejtette ki. Részt vett minden kisebbségi megmozdulásban. Legbizalmasabb embere volt nemcsak püspökének, hanem *Majláth Gusztáv Károly* erdélyi róm. kat. és *Nagy Károly* ref. püspököknek is, továbbá *Grandpierre Emil*, *Ugron István* és gróf *Bethlen György* magyarpárti elnököknek, a magyarság vezéreinek. Alapító és igazgatósági tagja volt a *Minerva* nyomdai és irodalmi r. társaságnak, mely a magyar egyházak segítségével alakult és fejlődött ki Erdély legnagyobb kisebbségi intézményévé. Hasonlóképpen alapító-igazgatósági tagja volt a szintén *Minerva* nevű magyar biztosító intézménynek. Éveken át ügyvezető-elnöke a Romániai Országos Magyar Dalosszövetségnek, választmányi tagja az Erdélyi Múzeum Egyletnek, tagja a Magyar Párt Intéző Bizottságának s alapító és szerkesztő-bizottsági tagja a Magyar Nép és Pásztortűz című lapoknak, s majdnem mindenik kisebbségi intézmény vezetőségének. Az összeomlás után Erdély irodalmi élete nélkülözvén a tudományos kritikai folyóiratot, minthogy az Erdélyi Múzeum c. lap szünetelt, megalapítja és éveken át kiadja az Erdélyi Irodalmi Szemlét, melynek szerkesztője előbb *dr. Borbély István*, majd *dr. György Lajos*, az erdélyi irodalmi élet két kiválósága volt. Ebből a tudományos kritikai lapból fejlődött ki az új Erdélyi Múzeum. Erdélyi szereplé-

séről gróf Bethlen György, a Magyar Párt elnöke a következőket írja: „Jó magyar érzéséről indítva bámulatos agilitással az egész romániai magyar közéletre kiterjedő lelkesítő, buzdító hatást gyakorolt. Tehát nemcsak szorosán vett egyházi feladatot töltött be, hanem emellett és ezenkívül működése kiterjedt a sajtóra, a politikára, egyszóval általánosnak nevezhető. Személyét nem vonta ki sohasem még a legsúlyosabb kockázatot és veszedelmet jelentő szerep vállalásából sem. Igazolom, hogy hosszas rábeszélésem ellenére sem volt hajlandó szenátori jelöltséget elvállalni”.

Kisebbségi szolgálataira tekintettel összes szolgálatainak beszámításával 1934-ben a kormány kihozta Erdélyből, hol helyzete kényessé vált és a X. ker. Széchenyi István gimnázium tanára lett, honnan a Magyar Új Iskola Egyesület Leánygimnáziumnak igazgatójává, később tanügyi főtanácsossá nevezte ki a miniszter. Budapesten az Erdélyi Férfiak Egyesületében, mint választmányi tag, a Hargita jelképes székely község vezetőségében, mint képviselőtestületi tag, egyházkörünkben, mint nevelésügyi bizottság elnök és presbiter fejt ki tevékenységet. Rendes tagja a Külföldi Laptudósítók Egyesületének és az Országos Sajtókamara III. osztályának. Kolozsvári tartózkodása idején tudósítója volt a Budapesti Hírlapnak és a 8 Órai Újságnak, valamint a Magyar Távirati Irodának. Jelenleg a kolozsvári Keleti Újságnak és a temesvári Déli Hírlapnak a budapesti tudósítója.

Egyházunkban kifejtett munkásságát az 1928

évi Főtanács jegyzőkönyvileg öröközte meg.

Egyéniségét két nagy erdélyi férfiú jellemezte igen találóan. Az egyik, boldog emlékű nagy püspökünk, Ferencz József ezeket mondotta róla: „Azért szeretem Kálmánt, mert még nekem is megmondja az igazat”. A másik, gróf Majláth Gusztáv Károly gyulafehérvári róm. kat. püspök többször is kifejezte méltánylását és szeretetét iránta, adjunk azonban itt csak kettőt. Székelykeresztúron, az unitárius főgimnázium nála tisztelgő tanári karának mondotta volt: „Kovács Kálmán legbizalmasabb barátom, nagyszerű ember, akit por alakjában kellene beadni az embereknek”. Amikor pedig saját jubileumi emléklakettjét átadta Kovács Kálmánnak, ezeket mondotta: „Tedd íróasztalodra. S ha majd nem leszek, jusson eszedbe, hogy sokan lehettek, akik úgy szerettek, mint én, de senki, aki nálam jobban becsült volna!”

Sok mindent elmondottunk Kovács Kálmán atyánkfia életpályájáról, a legjobbat azonban, azt hiszem, most fogjuk olvasóink elé tárni: ezentúl még inkább a mienk lesz, unitáriusoké és magyaroké, hiszen most már annyifelé vállalt kötelezettségeinek teljesítését nem fogja gátolni a kenyérkeresettel járó mindennapos elfoglaltsága. Segítse meg az Isten, hogy a sok elismerés, sok összeköttetés és még több tapasztalat birtokában hosszú ideig szolgálhassa szívének két bálványát: egyházát és a hazát, s családjá és barátai körében érje meg azt a szebb magyar holnapot, melynek megvalósításáért kevesen küzdöttek annyit, mint ő. Sz. I. S.

A cserkészcsapat él és dolgozik.

Augusztus utolsó két napján megint hangos lett a magyarkuti nyaralótelep. Az őszi szombat délután cserkészfiúk vidám dalától és kacagásától visszhangzott az erdő: a János Zsigmond cserkészcsapat nyaralásából hazatért „első fecskéi” keresték fel Magyarkutat.

Mindenki szereti ezt a szép helyet, akit csak errefelé vitt valaha az útja —, de nekünk különösen kedves. Öt évvel ezelőtt, mikor még búzatáblát ringatott a szél nyaralótelepünk helyén, mi szállottuk meg azt, hogy parancsnokunk kaszája nyomán, a levágott rendek helyén sátoztábort verjünk, majd pedig azt lebontva, átengedjük helyét az építkezésnek.

Két évvel ezelőtt ismét Magyarkutra mentünk nagytáborba. A völgy helyett ugyan a hegyre kerültünk, de mindig az a boldog tudat töltött el bennünket, hogy „Istenem, mégis csak él az unitárius ifjúság, hiszen több mint százan hajtjuk le minden este fejünket a nógrádi ég alatt”.

Azóta is többször hívott vissza minket régi, kedves táborhelyünk: legény cserkészeink az idei tavasz és nyár folyamán is több kirándulást tettek oda kerékpárral. Mindig úgy érezzük ilyenkor, hogy valahová „haza” megyünk.

Ezek a kedves kapcsolatok indították arra a csapat parancsnokságát, hogy az idejű cserkész munkaév kezdetén hajókirándulást rendezzen Magyarkutra. Az időjárás ugyan nem kedvezett nekünk, de a szemerkélő eső nem akadályozott meg abban, hogy élesszük őseinktől ránkmaradt kedves örökségünket: a tábortüzet. A régi cserkészszokáshoz híven nótaszóval, vidáman töltöttük el esténket, de közben egy percre sem feledkeztünk meg arról, hogy a mi feladatunk komoly: a cserkészlet a magyar élet kovása kell hogy legyen — s természetesen ezt a felelősségteljes szerepet nekünk az unitárius életben is vállalnunk kell. De vállalni csak akkor tudjuk, ha vagyunk, dolgozunk és leszünk. Ez a három szó, s ezzel kapcsolatos gondolatok jutottak eszünkbe nekünk a tábortűz lélekbemarkoló perceiben és erősítették meg bennünk még jobban a cserkész élniakarást.

Vagyunk. — A csapat létszáma az elmúlt 12 esztendő alatt sokat hullámzott. A dolog természete szerint többször voltunk már hullámhegyen és többször hullámvölgyben. Ennek oka az idők folyamán mindig más volt. Hogy jelenlegi, aránylag kisebb létszámunknak mi az oka, az azt hiszem, mindenki számára kézenfekvő lehet: a mai élet mindenkitől

és minden téren **többet** követel, — és sajnos, nem mindenki vállal még egy önkéntes munkatöbbletet. Mert a cserkészlet — különösen az élet más oldalán is erős munkába fogott vezetőknek — bizony áldozathozatalt jelent. Meghozza ugyan az általános cserkészügyességek mellett is a maga gyümölcsét: a lelki örömet —, de ez azok számára, akik csak kívülről szemlélik a dolgokat, nem mindig látható. Végül csak annyit szeretnénk hozzáfűzni, hogy öregcserkészeink közül jelenleg **hatan** küzdenek a haza védelmében.

Dolgozunk. — A rendkívüli körülmények nem jelenthetik azonban azt, hogy megbénuljon a csapat élete. Ezért összeállítottuk a jelenlegi helyzethez találó félévi munkaprogramunkat. 18 főből álló **apródrajunk** számára minden vasárnap délelőtt az együtt hallgatott istentisztelet után összejövetelet tartunk otthonunkban. Ez alkalommal kapják meg a szükséges gyakorlati és elméleti kiképzést, nótákat tanulnak, gyakorlatoznak és sokat játszanak. Ha az idő megengedi, kirándulunk. Az egyes, kb. 8—9-es létszámú törzsek a hét 1—1 napján ú. n. „kalákára” gyűlnek össze, amikor raktárhelyiségünk kiürített és erre a célra berendezett részében fűrnak, faragnak és kellemesen eltöltik a rendelkezésükre álló másfél órát. — Budapesti és pestszentlőrinci cserkészeink előre kidolgozott munkaterv szerint örsi összejöveteleken tesznek szert a szükséges ismeretekre mintegy 15-en. **Legénycserkészeink** örsre hétfő esténként, Pesten tartózkodó és katonai szolgálatot nem teljesítő **öregcserkészeink** pedig később meghatározandó időpontban jönnek össze az otthonban. A csapat munkáját a minden hónap első vasárnapján tartandó csapatösszejövetel, ill. kirándulás fogja össze. — Valószínűleg november 8—9-én rendezzük meg szokásos őszi **csapatünnepélyünket**. A többi egyháztársadalmi egyesületek ünnepségein, előadásain való részvételünkkel kapcsolatban is összeköttetésbe léptünk az illetékesekkel. És végül beszéljünk arról, hogy **leszünk!**

Minden ifjúsági szervezet csak akkor életképes, ha van utánpótlása. Ennek tudatában akarunk — a hitoktató lelkész urakkal karöltve — megszervezni 1—1 ujong apródtörzset és cserkészörst. (Kb. 8—8 fiú.) Ez úton is arra kérjük a kedves unitárius szülőket, akiknek cserkészkorban (apródok: 8—12 év, cserkészek: 12—18 év) lévő fiúk van: támogassák a mi munkánkat, hozzák el fiaikat miközénk, hogy a többi hasonló korú unitárius gyermek között olyan szellemben nőjjenek, melyben egyházunk és hazánk szolgálatára lesznek.

A magyarkuti kirándulás ezeket a gondolatokat érlelte meg bennünk, a táborút közvetlen melegsége pedig kitért szívünket, hogy érzéseinknek is kifejezést adjunk.

Augusztus 31-én, vasárnap táborig istentiszteleten vettünk részt, ahol imádságos lélekkel kértük a jó Istentől az Ő áldását évi munkánkra.

V. Ny. Sz.

Megkezdte az idei tanévet a Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület

Az unitárius főiskolai ifjúság egyesülete, a „Brassai”, szeptember 20-án, jólsikerült, kedélyes tokányos bajtársi vacsorával nyitotta meg az évet. A vacsorán az egyesület kb. 40 tagján kívül résztvett *dr. Csiki Gábor*, a Misszióház vezetőlelkésze is, aki atyai szavakkal köszöntötte az egyesületet és az internátus új tagjait.

Október 2-án volt a választmányi ülés, amelyen 12 új tagot vettek fel és az egyesület munkájának a tisztújító közgyűlésig terjedő első részét vitatták meg. Első és legsürgősebb teendő az internátusi reggeli akció megindítása. A hallgatóknak a tavalyihoz képest nagyobb száma és az egyesület kisebb anyagi ereje miatt, 4 deci tejben állapodtunk meg, kenyér nem lesz. Elhatározta a választmány társadalmi akció indítását a reggeli fedezetére. Október 3-án reggel már élvezhették is a diákok a forró tej áldását.

Október 11-én zártkörű táncos ismerkedési teát rendeztek az egyesület hölgytagjai az egyesület helyiségében, míg a szokásos Brassai-teát november 8-án rendezzük a Tisztviselő Kaszinóban.

A tavaly nagy sikerrel folyt kulturális munka folytatását is fontosnak ítélte a választmány.

Remélhető tehát, hogy egyesületünk, amely tavaly oly kiváló munkát végzett szociális, kulturális és társadalmi téren s húszéves jubileuma alkalmából nem vallott szégyent az unitárius társadalom nyilvánossága előtt, az idén is hasonló lendülettel folytatja munkáját. Az egyesület vezetősége mindent megtesz, hogy ezt a reményt beváltsa, de célja eléréséhez a tavalyinál is nagyobb jóindulatot és támogatást kér az unitárius társadalomtól.

V. P.

Hírek.

Urvacsorai bort adományozott az őszi hálaadás ünnepére *Pap Mihály* atyánkfia. Tekintettel arra, hogy nemcsak ajándéka ezúttal már több ízben ismétlődött, egyházközségünk ezúton is köszönetét nyilvánítja. Isten áldása legyen az adakozón és az ő jószándékán.

AZ EGYHÁZI FŐTANÁCS ülése közbejött akadályok miatt október 26-ról november 16-ra halasztatott.

OKTÓBER 26-ÁN tartandó istentiszteletünkön a Koháry-utcai templomban délelőtt 11 órakor predikál Zoltán Sándor homoródszentmártoni lelkész.

A **Nőszövetség** minden hónap első hétfőjén délután 5 órakor tartja gyűlését a nőszövetségi helyiségben. Minden hétfőn délután 5 órakor kötele. A gyűlésekre külön meghívót nem küldünk.

A kormányzó megerősítette Józán Miklós unitárius püspök megválasztását. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Józán Miklós unitárius esperesnek, volt püspöki vikáriusnak a magyarországi unitárius egyház püspökévé történt megválasztását megerősítette. Az általa leteendő hűségi eskü átvételére Mikó Ferenc dr. nyugalmazott igazságügyminisztériumi államtitkárt bízta meg.

A „Mit nyertem Magyararkúton“ pályázat eredménye. A Sütő-Nagy László szerkesztő atyánkfia adományából kitűzött fenti című pályázat eredménye változtatott formában nyert megállapítást. Négy egyenlő értékű dolgozat érkezett be s ezért az eredeti tervtől eltérően nem három, hanem négy nyert díjazást és pedig mindenik egyenlő mértékben. A 10 pengős díjat megosztva kapják: I. Sebestyén Éva, II. S. Nagy László, III. Tichy Zsuzsa, IV. S. Nagy József. **Dicséretet érdemelnek:** Pálffi Erzsébet, Kelemen Margit, Leitner Éva, Boér Gizi, Orosz Klári.

Nőszövetségi hírek. Nőszövetségünk a nyári pihenés után október hó 13-án újra megkezdte munkáját. Felkérjük Nőtestvéreinket, hogy minél nagyobb számmal vegyenek részt hétfői kötődélutánjainkon, most különösen, mikor az áldozatkész női munkára még nagyobb hivatás vár, mint az elmúlt években. — Jöjjetek, kössünk meleg holmit a haretéren szebb jövőnkért küzdő katonáink részére. — Abban a reményben, hogy hívó szavunk meghallgatásra talál, maradunk hitestvéri szeretettel: *Nőszövetség elnöksége.*

Nyilvános nyugtázás. K. J. tanulmányi költségeire adakoztak, illetve erre a célra befolyt: Egyházközség perselypénzéből 10 P, dr. Csiki G. útján 50 P, Józán Miklósné és Barabás Istvánné 18—18 P, Beneze Béláné 12 P, Unitárius Nőszövetség 10 P, Rédigér Károly és Kozma György 6—6 P, Kereső József és özv. Jakobi Fülöpné 5—5 P, Ujváry László 4 P, Izsó Lászlóné 3 P. Összesen: 147 P. — A be- és kifizetéseket az átvizsgált nyugták alapján igazoljuk. Budapesten, 1941. október hó. *Barabás Istvánné s. k., az Unitárius Nőszövetség pénztárosa. Zsigmond Lőrinc s. k. egyházi pénztáros.*

Nemzetvédelmi Kereszt. Hírt adtunk már arról, hogy a Főméltóságú Ur azok számára, akik a világháború után a magyarság ügyét életük kockáztatásával is szolgálták, Nemzetvédelmi Keresztet alapított. Azt is megírtuk, hogy a Nemzetvédelmi Kereszt Odaitételére Hivatott Káptalan tagjai között *vitéz Kozma Ferenc* ny. altábornagy és *Botár István* országgyűlési képviselő atyánkfiái elsőként kapták meg ezt a szép kitüntetést. A hivatalos lap legújabb számai szerint még az alábbi unitárius atyánkfiái kapták meg a Főméltóságú Kormányzó Urtól a Nemzetvédelmi Keresztet: *Bedő Julia*, *Beke Mózes* ny. főv. isk. igazgató, *Beke Béla* BSzKRT tiszt. dr. *Borbély András* orvos, *Borbély Zoltán* hírlapíró és *Szent-Iványi Sándor* lelkész. Mikor a kitüntetetteknek őszinte

elismerésünket fejezzük ki, egyúttal arra kérjük olvasóinkat, hogy esetleges újabb kitüntetések unitárius vonatkozásait közöljék velünk, hogy lapunkban hírül adhassuk.

Országzászló Székelyszentmihályon. Gyarmathy Lenke testvérünk kezdeményezésére Székelyszentmihályon országzászló felállítását tervezi a falu lakossága. Újabb megnyilatkozása ez a törhetetlen magyar lélek akaraterejének és megerősödött lángoló hitének. A Székelyszentmihályról elszármazottak is részt kívánnak venni az országzászló életrehívásában s már igen sokan járultak hozzá eddig is adományaikkal. Lapunk szerkesztőségét arra kérték meg, ezúton is adjuk tudomására a Székelyszentmihályról elszármazottaknak a nemes vállalkozást — amennyiben más úton még nem értesültek volna erről — ne-hogy kimaradjanak nemes szándékuk nyilvánítási alkalmából. Minden ezirányú adományt *Marossy Márton* unitárius lelkész, *Székelyszentmihály* (Uvarhely vármegye) címre kérünk küldeni.

Homoródalmás ünnepe. Az udvarhelymegyei Homoródalmás nagyközségben a vármegye közönségének nagyszámú részvételével templomi és szabadtéri ünnepség keretében leleplezték a világháborús hősök emléktábláját, felavatták a kálnoki Bedő Sándor udvari tanácsos ajándékozta országzászlót és kiosztották a sokgyermekes székely anyák között a Mansz díszérmeit és pénzjutalmát.

A kunszentmiklósi járás nyolc községe testvérül fogadta Udvarhely vármegye nyolc községét: Árvátfalvát, Patakfalvát, Kénost, Városfalvát, Oklándot, Homoródújfalut, Vargyast és Olaszteleket. A pestmegyei községekből most 41 tagú küldöttség érkezett Udvarhely megyébe *Molnár Lajos* országgyűlési képviselő, *Baltesz Károly* és *Benedek János* főszolgabírák vezetésével. A vendégeket Székelyudvarhelyen *Szentkirályi Kálmán* alispán a vármegye több vezető tisztviselőjével és az erdélyi párt elnöksége, a küldöttség nőtagjait pedig *Bíró Istvánné*, az erdővidéki nőszövetségek elnöke fogadta. A küldöttség végig járta a testvérközségeket és átadta ajándékait, ami bensőséges egyházi, nemzeti és társadalmi ünnepségek keretében folyt le. A háromnapos testvéri látogatás befejezése után a vendégek magukkal vitték a tanulmányi segélyre kijelölt két székely gyermeket, hogy őket a kunszentmiklósi református gimnáziumba beírassák. Mindkettő szegénysorsú, sokgyermekes székely család tehetséges gyermeke. — A testvérül fogadott községek közül Kénos, Városfalva, Oklánd, Homoródújfalú és Vargyas unitárius községek.

Máthé Kálmán főmérnök, presbiterünk és neje Péter Julia tiszta unitárius házasságából gyermek született, ki a keresztségben Firtos-Sugarka nevet nyer. Együtt örvendünk mindnyájan a fiatal családdal s kérjük Isten áldását és szeretetét mindnyájuk életére.

Vaska Dezső atyánkfiát, kolozsvári állami kereskedelmi középiskolai megbízott igazgatót, állami kereskedelmi középiskolai igazgatóvá a VI. fizetési osztály 3. fokozatába nevezték ki. A magunk részéről is gratulálunk.

Gyászír. Nemes dr. Csilléry Kálmán, középhardi földbirtokos, szkv. huszárszázados testvérünk szeptember 14-én Középhardon elhunyt. Az elhunytban sokat veszített elsősorban az a vidék, amelyen őseitől örökölt földbirtokát mintaszerűen vezette, hiszen nemcsak az iskola és a gyermekek patrónusi pártolásával, de a szegénység mindenkori felkarolásával is igazi jótévője volt környezetének. Halála azonban az unitárius egyháznak is nagy vesztesége, mert — bár felnőtt korában tért át a mi vallásunkra — az ősi unitárius családból származókat is megszegyenítő buzgósággal és áldozatkészséggel állott mindig vallásunk ügye mellett. Halálát előkelő és kiterjedt rokonságán kívül, elsősorban felesége, szül. tinódi Vargha Jolán és gyermekei, István, Jolánka és Ádám gyászolják. Isten adjon esendes nyugodalmat elköltözött testvérünknek és vigasztalást az ittmaradottnak!

Az Unitárius Iratmisszió és az Egyházi Könyvtár közleménye.

Hitem szerint az ember célja: a küzdelemteljes életben minden gyarlósága dacára is megállni, egyenes lábakkal megőrizve lelkét és a rábízott talentumokat, sőt azokat gyarapítva lépni egy magasabb szolgálatba.

Erre az életre a legerősebb, legképzettebb, legműveltebb ember se képes lelki élet nélkül, de nem is képzelhető el erős, képzett, művelt ember lelki élet nélkül.

Mint a rengő búzatáblát a kék búzavirág és a piros pipacs (Rákóczi színei) teszik lélekemelővé s a földművelő nehéz munkáját a levegőben felette repülő pacsirta dala emeli lelki elhivatásra s ez az ének emeli fel a gondban megkérgesedett szívét az Istenhez és kulcsolja össze munkától kérges kezét imára, ép úgy a lelki élet varázsolja a mindennapi robotot lélekemelő elhivatássá, a lakást otthonná, a férj, feleség és gyermek életét családdá.

Különösen a mai nehéz, küzdelemteljes időben van szükségünk erre a testet frissítő, a kétségbeeséstől megóvó lelki erőre.

Erre buzdítanak bennünket a biblia alatt jelzett részei:

Máthé ev. 26. r. 4. v., János ev. 4. r. 21. v. 6. r. 63. v., Apostolok cselekedetei 20. r. 28. v., Pál Korinthusi II. levél 3. r. 17. v.

Biblia kapható az Iratmissziónál V., Koháry-u. 4. I. em., vasárnap délelőtt 10—11-ig, 1 P-től 3 P-ig különböző kiadásban.

Ugyanott kaphatók a lelki életre tanító következő művek:

Biró Lajos: A halál szemüvegén át 2. P — f.
Dr. Iván László: Korunk lelki válsága — P 10 f.

Szent-Iványi S.: Világosság felé 3 P 46 f.
Simén Dániel: A lélek problémája 1 P — f.
Peabody-Szent-Iványi: A lélek egyháza 1 P 20 f.

Ezeket a műveket olvashatja a könyvtár minden tagja, aki évi 1 P-vel beiratkozik az egyházközségi könyvtárba, ugyanott és ugyancsak vasárnap délelőtt a főkönyvtárnoknál. U. L.

UNITARIUS SZÉKELY ÜGYVÉD atyánkfia keres ügyvédi irodának megfelelő egy-két szobás főbérleti lakást, lehetőleg a bíróság, vagy a körút környékén. Címeiket a szerkesztőségbe kérünk.

Hivatalos rész.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A lemondás folytán megüresedett budapesti unitárius első lelkészi állásra pályázatot hirdetek.

A lelkészi állás javadalmazása az egyházközség által kiállított díjlevél szerint:

A) Fizetés:

Szolgálati év	állami tisztv. fizetés
1—3	VII. osztály 3. fok
4—6	VII. „ 2. „
7—10	VII. „ 1. „
11—13	VI. „ 3. „
14—16	VI. „ 2. „
17—20	VI. „ 1. „
21—25	V. „ 2. „
26—végig	V. „ 1. „

az egyházközség pénztára terhére szolgálati éveinek megfelelően a fenti beosztás szerint.

Közlekedési segély havonta 10 P a VII. fiz. sorozott lelkészeknek.

Keresztelési, esketési és temetési díjak, — stóla — az érdekelt felek tetszése szerint.

Korpótlék és családi pótlék a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól a fennálló törvényes intézkedések szerint.

B) Természetbeni 4 szoba, konyha stb. lakás az V., Koháry-utca 4. számú házban a Keblitanács kijelölése szerinti lakásban. A lakás karbantartása és közüzemi költségei az egyházközséget terhelik, fűtése és világítása a lelkészt, valamint a nem gondos használat következtében beállott költségek is.

A pályázati kérelemhez csatolandó a szerv. törv. IV. 13. szakasza szerint:

- szakvizsgálati bizonyítvány,
- szolgálati bizonyítvány eddigi működéséről,
- esperesi bizonyítvány arról, hogy a pályázó nem áll fegyelmi vizsgálat vagy ítélet alatt.

A pályázati határidő: 1941. október 31.

A pályázati kérvények a Duna-Tiszamenti

unitárius esperesi hivatalhoz küldendő be. (Budapest, V., Koháry-utca 4.)

Kelt Kolozsvár, 1941. október 10.

P. H.

Józan Miklós s. k.
püspök.

A budapesti egyházközségben választójogosultsággal bíró egyháztagok névjegyzékének közszemlére tétele. A kebli tanács által a budapesti egyházközségben választójogosultsággal bíró egyháztagokról összeállított névsor a Koháry-utca 4. szám II. emeleten lévő lelkeszi hivatalban 1941. évi november hó 1-től november hó 8-ig bezárólag — a Magyarországi Unitárius Egyház belső embereinek választásáról és kinevezéséről szóló IV. tc. 15. §. értelmében — közszemlére tételik. A névsort az egyházközség tagjai a jelzett napokon délelőtt 9—1 óra között megtekinthetik és a kimaradottakra vagy jogtalanul bejegyzetekre nézve észrevételeiket ezen idő alatt a kebli tanácshoz címzett írásbeli beadványban megtehetik. Midőn erre a figyelmet felhívom, egyben azt is közlöm, hogy a később beadott észrevételek figyelembe nem vétetnek. — A lelkeszválasztás alkalmával csak azok szavazhatnak, akik a kebli tanács által érvényesen megállapított névjegyzékbe fel vannak véve és egyházi adójukat a választást megelőző napig kifizetik, illetve adójárandóságukkal nem hátralékosok. — Budapest, 1941. évi október hó 14-én. Kelemen Béla s. k. gondnok.

*A Koháry-utcai templomunkban
szeptember hó 15-től 9 és 11 órákor
tartunk istentiszteletet.*

Istentiszteleti sorrend okt. hónapban :

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban :			
V., Koháry-utca 4. . . .	2	} délelőtt 9 órákor	Szent-Iványi S.
" "	9		
" "	16		
" "	23		
" "	30		
" "	2	} délelőtt 11 órákor	Barabás István
" "	9		
" "	16		
" "	23		
" "	30		
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióházi)	2	} délelőtt 10 órákor	Ferencz József
" "	9		Ferencz József
" "	16		Nagy Sámuel
" "	23		dr. Csiki Gábor
" "	30		dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben :			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	2	d.u. 4	Ferencz József
" "	16	d.u. 4	Nagy Sámuel
Rákospalota	9	" "	Szent-Iványi S.
Pestszentlőrinc	2, 9,	d.e. 11	Pethő István
" "	16,	" "	Nagy Sámuel
" "	23, 30	" "	Pethő István
C) Vidék:			
Győr ref. templom	23	11-30	Ferencz József
Dunapataj. Unit. templ.	2, 9,	d.e. 10	Kereki Gábor
" "	16,	és	Kereki Gábor
" "	23, 30	d.u. 3	Kereki Gábor

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor
Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím :